

Политиката на сближаване на Европейския съюз или **кохезионната политика** има за цел да ускори икономическото и социално сближаване, като ограничи неравенствата по отношение на развитието на различните региони.

За периода 2021-2027 г. **кохезионната политика има пет основни цели:**

- Цел на политиката 1: По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход;
- Цел на политиката 2: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска;
- Цел на политиката 3: По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ;
- Цел на политиката 4: По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права;
- Цел на политиката 5: Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи.

Държавите членки определят своите цели и приоритети за финансиране чрез кохезионната политика на ЕС посредством **споразумението за партньорство**. То съдържа избраните цели на политиката, като се посочва чрез кои фондове и чрез кои програми ще се работи за постигането на тези цели, както и предварителното разпределение на финансовите средства по цели на политиката и по програми.

Кохезионната политика се реализира посредством следните **фондове**:

- ☞ Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР)
- ☞ Европейският социален фонд плюс (ЕСФ+)
- ☞ Кохезионният фонд (КФ)
- ☞ Фонд за справедлив преход (ФСП, нов за периода 2021-2027г.)

България е в третия си програмен период на изпълнение на кохезионната политика на ЕС, след 2007-2013 г. и 2014-2020 г. В рамките на този период, страната ни ще разполага със средства за инвестиции по линия на политиката на сближаване в размер на 9 млрд. евро. Целите и приоритетите изведени в споразумението за партньорство ще се реализират посредством следните **програми**:

- ☞ **Програма** „Развитие на регионите“
- ☞ **Програма** „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“
- ☞ **Програма** „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“
- ☞ **Програма** „Околна среда“
- ☞ **Програма** „Транспортна свързаност“
- ☞ **Програма** „Образование“
- ☞ **Програма** „Развитие на човешките ресурси“
- ☞ **Програма** „Храни и основно материално подпомагане“
- ☞ **Програма** „Техническа помощ“

Планирано използване на **териториални и финансови инструменти** по програмите на кохезионната политика през 2021-2027 г.:

Подход „Интегрирани териториални инвестиции“ (ИТИ)

„Интегрираната териториална инвестиция“ е инструмент на кохезионната политика, който за пръв път се въвежда в България през програмен период 2021-2027 г. Ще се финансират концепции за интегрирани териториални инвестиции: взаимосвързани и допълващи се проекти, основани на регионалните потребности, които ще бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет от интегрираната териториална стратегия за развитие на съответния регион за планиране от ниво 2. Водеща роля при предлагането на проекти ще имат местните заинтересовани страни – местни и регионални власти, бизнес, неправителствен сектор, научна общност и др., така че да бъдат изпълнени най-важните за териториите инвестиции.

Подход „Водено от общността местно развитие“ (ВОМР)

Подходът „Водено от общността местно развитие“ ще се прилага за трети програмни период. Подходът ВОМР се прилага „отдолу – нагоре“ като се създават Местни групи за действие (МИГ) за територии от 10 000 до 150 000 жители, с изключение на градовете с население над 30 000 жители. МИГ включват представители на заинтересованите страни от местната общност (община/общини, бизнес, НПО), които съвместно, при осигуряване на максимална публичност, определят приоритетите за развитие на територията, която представляват и ги включват в Стратегия за водено от общностите местно развитие. В изпълнение на Стратегиите се изготвят проекти, които могат да бъдат финансирани със средства от европейските фондове.

Фонд за справедлив преход (ФСП)

Нов инструмент, свързан с политиката на сближаване, който е включен в споразумението за партньорство. Средствата от този фонд ще бъдат насочени към смекчаване на социално-икономическите последиствия от поетапното затваряне на въглищните мини и електроцентрали в най-засегнатите области на страната: Маришкия басейн в област Стара Загора, района на община Бобов Дол в Кюстендилска област и област Перник.

Финансови инструменти

Финансовите инструменти са специализирани схеми за финансиране (дългови или дялови инструменти) със средства от европейските фондове, национално финансиране от програмите на ЕС и допълнително привлечени средства от частния сектор. Управляващите органи на европейските програми в България сключват финансови споразумения с „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД, с които му възлагат управлението на средствата, предназначени за финансови инструменти по съответната европейска програма.

Март 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

4-10 ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ
2021 – 2027 Г.

11-19 ПРОГРАМА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И
ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА
2021 – 2027 Г.

20-26 ПРОГРАМА
НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ
И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА
ТРАНСФОРМАЦИЯ 2021 – 2027 Г.

27-34 ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА
2021 – 2027 Г.

35-40 ПРОГРАМА
ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ
2021 – 2027 Г.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Програма РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ 2021 – 2027 г.

Основната цел на регионалната политика е да създаде жизнени, икономически силни и устойчиви региони като отговор на неблагоприятните демографски тенденции и задълбочаване на между- и вътрешнорегионалните различия.

Специфичните цели са:

- ☞ Справяне с негативните демографски тенденции и намаляване на регионалните различия по отношение на населението
- ☞ Увеличаване на икономическия растеж на българските региони
- ☞ Насърчаване на балансирано териториално развитие чрез полицентрична мрежа от градове, подкрепена от интегрирани инвестиции

Те ще бъдат постигнати чрез промяна в отношението, възгледите и перспективите към регионалното развитие, което ще се реализира чрез **прилагането на интегриран териториален подход**. Във фокуса на този подход е ефективното използване на потенциала на всяка територия в тесен диалог и сътрудничество между институции на различни нива на управление, както и др. заинтересовани страни.

Ключови изисквания към **Интегрирания териториален подход**:

- Интегриран характер на мерките: взаимосвързани и допълващи се/интегрирани проекти
- Съответствие и принос за изпълнение на съответните интегрирани териториални стратегията за развитие на регионите за планиране от ниво 2
- Приоритет за партньорства и сътрудничество: представители на централни и местни власти и различни заинтересовани страни
- Приоритетно включване в концепциите за ИТИ на проекти с икономическа насоченост, в партньорство с икономически оператори и/или такива, водещи до икономически ползи и резултати за целевата територия
- Обхващане на различни по вид и мащаб територии на базата на конкретните нужди и потенциали
- Интегриране на различни секторни дейности
- Осигуряване на максимална публичност и информираност и наличие на широка обществена подкрепа

Общ бюджет на програмата: 1 843 494 120 евро, от които:

- Финансово участие на ЕС (ЕФРР): 1 521 070 000 евро
- Национално участие: 322 424 120 евро

Структура на програмата*:

Приоритет 1: ИНТЕГРИРАНО ГРАДСКО РАЗВИТИЕ

Специфична цел: "Насърчаване на интегрираното и приобщаващо социално, икономическо и екологично развитие, културата, природното наследство, устойчивия туризъм и сигурността в градските райони"

Териториален обхват:

Ще бъдат подкрепени 10 градски общини в България, основни центрове на растеж, съгласно актуализираната Национална концепция за пространствено развитие (НКПР): Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград. Тези общини образуват общо 4 градски клъстера, разпределени по региони за планиране от ниво 2. Всеки клъстер разполага с отделен бюджет, в рамките на който се изпълняват съвместни проекти, за да се постигнат по-големи резултати и ефект на съответната територия.

Ще се подпомагат мерки, които отговарят на следните изисквания:

- Да бъдат предвидени в плановете за интегрирано развитие на общините (ПИРО), разработени от местните общински власти (подход „отдолу-нагоре“).
- За секторите пътна инфраструктура, образование, здравеопазване, социална политика и култура – да съответстват на картите на нуждите в сектора, изготвени от държавните органи, отговорни за разработването на съответните политики и надлежно отразени в ПИРО (подход „отгоре-надолу“). Съответствие с картите няма да се изисква за общински пътища и нова образователна инфраструктура.

Допустими дейности:

- Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност
- Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни и обществени сгради, вкл. студентски и ученически обществения
- Устойчива мобилност, вкл. градска мобилност
- Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност
- Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства
- Образователна инфраструктура и оборудване
- Здравна и социална инфраструктура
- Жилищно настаняване
- Култура, спорт и туризъм

Целеви групи:

Допустими бенефициенти по Приоритет 1 са широк кръг заинтересовани страни, като приоритет ще се дава на партньорства на различни заинтересовани страни, действащи на съответна

та територия, включително държавни органи, областни администрации и общински власти; представителите на гражданското общество (неправителствени организации, организации на работодатели и на синдикати, фондации); представители на бизнеса (предприятия), научната общност; сдруженията на собствениците на сгради в режим на етажна собственост. Инициатор на проектна идея може да бъде всяка заинтересована страна на територията на целевите общини.

Използване на териториални инструменти:

Финансирането в рамките на този приоритет ще се извършва въз основа на териториални стратегии - **Планове за интегрирано развитие на общините (ПИРО)**, разработени под отговорността на териториални органи (общински администрации).

Подборът на проекти е на две фази: чрез предварителен подбор на проектни идеи от териториалния орган и оценка на проектни предложения от управляващите органи на програмите.

Необходим е интегриран характер на инвестициите:

- интегрират се няколко типа заинтересовани страни,
- обхващат се различни административни територии,
- включват се интервенции от различни сектори.

Ще се подкрепят най-нуждаещите се територии в общините, определени в ПИРО като зони с неблагоприятни характеристики и/или като зони със социални, икономически или екологични проблеми: Най-малко 10% от бюджета по този приоритет ще бъде заделен за интервенции в такива територии, определени в ПИРО.

Десетте общини, включени в обхвата на Приоритет 1, формират четири клъстера в районите от ниво от ниво NUTS 2. Всеки клъстер има отделен индикативен бюджет.

Използване на финансови инструменти:

В зависимост от подкрепяната дейност ще се прилагат различни видове финансови инструменти: инвестиционни или оборотни кредити с гаранции, финансови инструменти в комбинация с безвъзмездна финансова помощ, комбинирано финансиране и в една операция.

Приоритет 2:

ИНТЕГРИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Специфична цел: „Насърчаване на интегрираното и приобщаващо социално, икономическо и екологично местно развитие, културата, природното наследство, устойчивия туризъм и сигурността, в райони, различни от градските райони“

Териториален обхват:

В обхвата на Приоритет 2 попадат 40 общини: Враца, Ловеч, Лом, Монтана, Троян, Габрово, Горна Оряховица, Севлиево, Разград, Свищов, Силистра, Добрич, Търговище, Шумен, Сливен, Ямбол, Нова Загора, Айтос, Карнобат, Казанлък, Свиленград, Харманли, Димитровград, Кърджали, Хасково, Асеновград, Велинград, Смолян, Пазарджик, Пещера, Панагюрище, Карлово, Ботевград, Гоце Делчев, Дупница, Кюстендил, Перник, Петрич, Самоков, Сангански.

Ще се подпомагат мерки съгласно следните изисквания:

- Да бъдат предвидени в ИТСП на регионите от ниво 2 (подход отдолу-нагоре).
- За секторите пътна инфраструктура, образование, здравеопазване, социална политика и култура – да съответстват на картите на нуждите в сектора, изготвени от органите, отговорни за съответните политики, и отразени в ИТСП (подход отгоре-надолу). Съответствие с картите няма да се изисква за общински пътища и нова образователна инфраструктура.

Допустими дейности:

- Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност
- Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни и обществени сгради, вкл. студентски и ученически обществения
- Устойчива мобилност, вкл. градска мобилност
- Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност
- Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства

- Образователна инфраструктура и оборудване
- Здравна и социална инфраструктура
- Жилищно настаняване
- Култура, спорт и туризъм

Целеви групи:

Допустими бенефициенти по Приоритет 2 на ПРР са широк кръг заинтересовани страни, като приоритет ще се дава на партньорства на различни заинтересовани страни, действащи на съответната територия, включително държавни органи, областни администрации и общински власти; представителите на гражданското общество (неправителствени организации, организации на работодатели и на синдикати, фондации); представители на бизнеса (предприятия), научната общност; сдруженията на собствениците на сгради в режим на етажна собственост.

Използване на териториални инструменти:

Приоритет 2 ще се реализира чрез инструмента Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), като целта е да се насърчи партньорството и сътрудничеството между различни общини, институции и заинтересовани страни, както и осъществяването на интегрирани мерки без оглед на административно-териториалните граници. В проектните концепции за ИТИ по този приоритет могат да участват всякакъв вид проекти, финансирани с всякакъв вид източници на финансиране, като водещи са общи специфики или потенциали за развитие на целевите територии на ИТИ.

Специален фокус на подкрепа ще представляват най-нуждаещите се територии, определени като проблемни/ територии със специфични характеристики в съответните Интегрирани териториални стратегии за развитие – територии с демографски риск, планинските, селските и граничните територии. За тях ще бъдат заделяни най-малко 10% от бюджета на приоритета.

Приоритетът ще се изпълнява на територията на 6-те региона от ниво NUTS 2.

За всеки от регионите се предвижда отделен индикативен бюджетен пакет. Всички програми, участващи в ИТИ, ще допринесат за отделните пакети.

Използване на финансови инструменти:

В зависимост от подкрепяната дейност ще се прилагат различни видове финансови инструменти: инвестиционни или оборотни кредити с гаранции, финансови инструменти в комбинация с без-

възмездна финансова помощ, комбинирано финансиране и в една операция.

Приоритет за техническа помощ

Мерките по приоритета са насочени към подкрепа за изпълнението на инструмента Интегрирани териториални инвестиции, инструмента за устойчиво градско развитие, както и за операциите по Фонда за справедлив преход, които са нови през настоящия програмен период. Те изискват специфичен експертен опит и трансфер на знания за повишаване на ефективността на програмните органи и партньорите при достъпа и използването на фондовете на ЕС.

Планираните мерки са свързани с укрепване на капацитета и ефективността на публичните органи и субекти, на бенефициентите и на съответните партньори, необходими за ефективното администриране и използване на фондовете.

**Информацията в настоящата брошура е въз основа на Програмата за развитие на регионите, одобрена от Европейската комисия на 16 декември 2022г. Приоритет 3 от Програмата по Фонда за справедлив преход (разработен на база на Териториални планове за справедлив преход за регионите, които се очаква да бъдат най-силно засегнати от прехода към климатична неутралност – Стара Загора (и прилежащи общини), Кюстендил и Перник) се очаква да бъде одобрен от ЕК през 2023 г.*

Управляващ орган на ПРР:

Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“ в Министерството на регионалното развитие и благоустройство

Информация за ПРР:

Интернет сайт на програмата: <https://bgregio.eu>

Единен портал на ЕСИФ: <https://www.eufunds.bg>

Процедури за кандидатстване: <https://eumis2020.government.bg>

Програма КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА 2021 – 2027 г.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г. (ПКИП) е пряко насочена към постигането на интелигентен и устойчив растеж на българската икономика, както и осъществяването на индустриална и цифрова трансформация.

Програмата е предвидено да допринесе за постигането на следните Цели на политиката, определени на европейско ниво:

🔗 **Цел на политиката 1** „По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и регионална свързаност на ИКТ“ чрез следните специфични цели:

- **Специфична цел:** развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии;

- **Специфична цел:** усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, сдруженията, изследователските организации и публичните органи;

- **Специфична цел:** насърчаване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на МСП и създаване на работни места, включително чрез производствени инвестиции.

🔗 **Цел на политиката 2** „По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност“ чрез следните цели:

- **Специфична цел:** насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите парникови газове;

- **Специфична цел:** насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика.

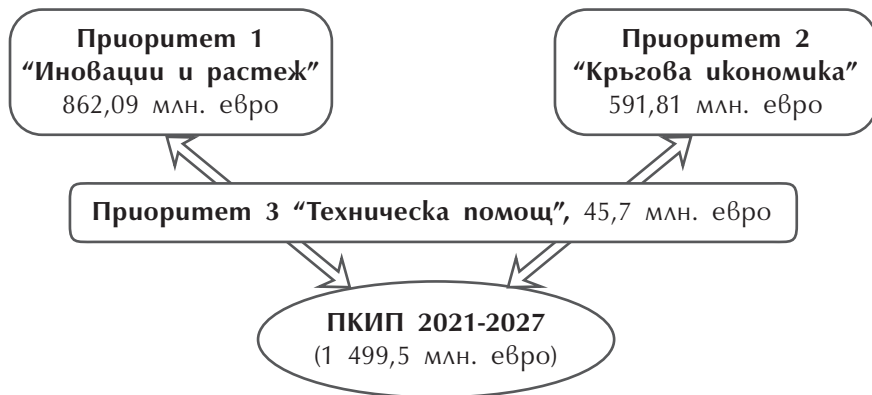
Програмата се съфинансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и националния бюджет.

Общ бюджет на програмата: 1 499 593 382 евро, от които:

- **ЕФРР: 1 228 150 000 евро**

- **Национален принос: 271 443 382 евро**

Структура на програмата:

Приоритет 1 ИНОВАЦИИ И РАСТЕЖ

Специфична цел 1: „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“

Индикативни групи дейности:

- Подкрепа за осъществяване на вътрешни за предприятията НИРД и иновации: разработване на иновации от страна на предприятията в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС 2021-2027);

Дейността може да се изпълнява и като съвместна инициатива между голямо предприятие и МСП, при условие че е спазено изискването иновацията/НИРД да е резултат от сътрудничество между тях.

- Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията в тематичните области на Иновационната стратегия на интелигентна специализация (ИСИС) 2021-2027: въвеждане на продуктова иновация или иновация в бизнес процесите, вкл. маркетингова и организационна иновация;
- Подкрепа чрез инвестиции в рисков капитал за създаване на нови и развитие на иновативни предприятия-приоритетно ще бъдат подкрепяни предприятия с основна дейност във високотехнологичните или средно-

високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги, които не са свързани с трансфер на технологии;

- Подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост в предприятията в т.ч. подкрепа за защита на патенти, полезни модели, дизайн. и др. под.

Подкрепата ще бъде организирана в съответствие с областите на интелигентна специализация, определени в ИСИС 2021-2027 и съобразно регионалните измерения на Стратегията.

Целеви групи:

- МСП, малки дружества със средна пазарна капитализация
- Големите предприятия са допустими единствено в сътрудничество с МСП чрез подкрепа с безвъзмездни средства
- Дружества със средна пазарна капитализация са допустими за подкрепа единствено с финансови инструменти

Използване на финансови инструменти:

- ❖ Дялов инструмент: фонд „Иновации в предприятията“
- ❖ Дългов инструмент за рисковото финансиране

Използване на териториални инструменти:

- ❖ Подкрепа за иновации в предприятията чрез прилагане на подхода BOMP

Специфична цел 2: „Усвояване на ползите от цифровизация на гражданите, дружествата, изследователските организации и публичните органи“

Индикативни групи дейности:

- Насърчаване въвеждането на технологии от Индустрия 4.0 в предприятията: индустриален “Интернет на нещата” (Industrial Internet of Things – IIoT), симулации, добавена/виртуална реалност (VR/AR), автономни роботи, облачни технологии (Cloud computing), триизмерно/адитивно отпечатване (3D printing), хоризонтална и вертикална системна интеграция, анализи в големи информационни масиви (Big Data) и др. под.;
- Въвеждане на стандарти в областта на Индустрия 4.0 като БДС EN 62264 Интегриране на система за управление на предприятие, БДС EN 61512 Партиден режим на управление и проверка на производствен процес, БД SEN

IEC 62890 Управление на жизнения цикъл на системи и компоненти и др. приложими стандарти в областта;

- Подкрепа за инвестиции, насочени към разработване на цифрови технологии, софтуер, цифрови приложения в областта на Индустрия 4.0;
- Прилагане на подходящи процеси за киберсигурност и поверителност на данните в МСП;
- Повишаване на дигиталните умения на персонала във връзка с въведените технологии от Индустрия 4.0.

Посочените дейности, свързани с повишаване на дигиталните умения няма да се реализират самостоятелно, а във връзка с въведените технологии от Индустрия 4.0.

Подкрепата по настоящата специфична цел ще бъде насочена към последните четири нива на дигитализация, в които се развиват необходимите за Индустрия 4.0 технологии: етап 3 „Видимост“, етап 4 „Прозрачност“, етап 5 „Прогнозен капацитет“ и етап 6 „Приспособимост“.

Целева група:

- МСП, браншови/работодателски организации, институции, агенции и организации в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата.
- Дружества със средна пазарна капитализация и малки дружества със средна пазарна капитализация са допустими за подкрепа само с финансови инструменти.

Използване на финансови инструменти:

- ❖ Дялови инструменти, вкл. рисково дългово финансиране. Инструментите ще подкрепят предприятията в различни етапи на развитие за разработване и внедряване на технологии в областта на Индустрия 4.0.
- ❖ Дългови инструменти (гаранция или инструмент за споделяне на риска) за изпълнение на проекти в областта на Индустрия 4.0. Инструментът е насочен към съществуващи предприятия от всички сектори.
- ❖ Предвижда се комбинация на подкрепа чрез финансови инструменти с безвъзмездна помощ.

Специфична цел 3: „Засилване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на МСП и създаване на работни места в МСП, включително чрез продуктивни инвестиции“

Индикативни групи дейности:

- Подкрепа за производствени инвестиции в предприятията съгласно регионалния потенциал за развитие: подкрепа за семейни предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите.
- Насърчаване на предприемаческата активност чрез дялови финансови инструменти – подкрепа за създаване на нови и развитие на съществуващи предприятия.
- Подкрепа за развитие на предприемаческата екосистема, насърчаване на интернационализацията и привличане на чуждестранни инвестиции, което да бъде постигнато чрез:
 - предоставяне на комплексни услуги в подкрепа на МСП: консултации, обучения и информация за разработване на бизнес планове, определяне на стойност на продукти, достъп до пазари и финансиране, финансови инструменти и др. в полза на МСП на принципа „обслужване на едно гише“;
 - подкрепа за участието на български МСП в промотивни дейности в страната и в чужбина, вкл. свързване на български предприятия с чуждестранни партньори за подобряване на експортния им потенциал;
 - реализиране на дейности по осъществяване на проактивни инвестиционен маркетинг, осигуряване на механизми за предоставяне на услуги на потенциални инвеститори; организиране и провеждане на събития/прояви в чужбина с цел привличане на инвеститори;
 - подкрепа за участие на предприятията в различни европейски международни мрежи;
- Подкрепа за реализиране на жизнеспособни инвестиции, насочени към растеж и конкурентоспособност на МСП, установени на територията на индустриални паркове или във функционална близост около тях (подкрепата ще бъде реализирана чрез дългови инструменти за МСП в рамките на подхода ИТИ).

Подкрепата с безвъзмездни средства по отношение на МСП ще бъде организирана приоритетно:

- Съгласно националните приоритетни икономически дейности, идентифицирани и изведени в Националната стратегия за малки и средни предприятия (НСМСП) 2021-2027;
- Съгласно потребностите и потенциала за специализация във всяка отделна област на ниво NUTS 3, идентифицирани в НСМСП 2021-2027.

Целеви групи:

- МСП, браншови/работодателски организации, институции, агенции и организации в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата.
- Дружества със средна пазарна капитализация и малки дружества със средна пазарна капитализация са допустими за подкрепа само с финансови инструменти.

Използване на финансови инструменти:

- ❖ Дялови и квазидялови инвестиции за предприятия във всички етапи на развитието, с фокус включително върху бързоразвиващите се предприятия
В рамките на Приоритет 1 финансовите инструменти по стратегическа цел 3 може да бъдат комбинирани с финансовите инструменти по стратегическа цел 1.

Използване на териториални инструменти:

- ❖ Инвестиции в предприятия, в индустриалните паркове или във функционална близост до тях в съответствие със Стратегията за териториално развитие на района чрез прилагане на подхода ИТИ.

Приоритет 2 КРЪГОВА ИКОНОМИКА

Специфична цел 1: „Насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“

Индикативни групи дейности:

- Дейности, насочени към изпълнение на мерки за енергийна ефективност в предприятията въз основа на препоръки от енергиен одит;

- Въвеждане и сертифициране на системи за енергиен мениджмънт;
- Въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението;
- Стимулиране на предприятията да използват електрическа, топлинна и охлаждаща енергия, произведена от възобновяеми източници за собствено потребление;
- Подкрепа за осигуряване на интегриран подход за фокусирано и координирано прилагане на мерки за енергийна ефективност във всички икономически сектори.

Целеви групи:

- МСП и големи предприятия
- Агенцията за устойчиво енергийно развитие

Използване на финансови инструменти:

- ❖ Комбинирано финансиране между дългови финансови инструменти (гаранционен и заеман) и безвъзмездна финансова помощ.

Специфична цел 2: „Насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика“

Индикативни групи дейности:

- По-ефективно използване в производството на природните ресурси, вкл. вода, в т.ч. намаляване на използването на първични суровини или увеличаване на използването на странични продукти и вторични суровини;
- Увеличаване на трайността, възможностите за поправка, модернизирани или повторна употреба на продуктите;
- Подобряване на възможностите за рециклиране на продуктите, вкл. рециклирането на отделните материали, съдържащи се в продуктите, наред с другото чрез заместване или намалена употреба на продукти и материали, които не подлежат на рециклиране;
- Намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите през целия им жизнен цикъл, включително чрез заместване на тези вещества с по-безопасни алтернативи;

- Удължаване използването на продуктите, включително чрез повторно използване, проектиране за дълготрайност, промяна на предназначението, разглобяване, преработване, модернизирани и ремонт, и споделянето на продукти;
- Подкрепа за подобряване управлението на отпадъците в предприятията, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране. Ще се предоставя подкрепа за модернизирани на технологиите по пречистване и намаляване на замърсяването от производствени отпадъчни води;
- Подкрепа за създаване на партньорства между предприятия за постигане на промишлена симбиоза – споделяне на ресурси, услуги, вторични продукти, създаване на връзка между производства, при която отпадъците от едното представляват суровина за другото. Ще се насърчава промишлената симбиоза между предприятия по веригите на стойността;
- Стимулиране на предприятията да използват електрическа, топлинна и охлаждаща енергия, произведена от възобновяеми източници за собствено потребление;
- Създаване на браншови платформи (например по материални потоци: пластмаси, дърво, стъкло и т.н.) за обмяна на добри практики.

Фокус при изпълнение на мерките ще бъде подкрепата за внедряване на цифрови технологии и разработване и внедряване на иновации в областта на кръговата икономика съгласно тематична област “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика” на ИСИС 2021-2027 – разработването и въвеждането на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, ориентирани към трайно намаляване на ресурсната интензивност в промишлеността.

Целеви групи:

- МСП от всички сектори на икономиката
- Предприятия, които извършват дейности с отпадъци (предварително третиране)
- Дружества със средна пазарна капитализация и малки дружества със средна пазарна капитализация (тези дружества ще бъдат подкрепяни единствено с финансов инструмент)

Прилагане на финансови инструменти:

- Дългови финансови инструменти (гаранционен и заемен) за ресурсна ефективност в предприятията в комбинация с безвъзмездна финансова помощ.

Прилагане на териториални инструменти:

- ❖ Чрез прилагане на подхода ИТИ: подкрепа за предприятия в рамките на индустриални паркове за насърчаване на производства в областта на чистите технологии, кръговата и нисковъглеродната икономика.
- ❖ Чрез прилагане на подхода ВОРП: инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност.

Приоритет за техническа помощ

Приоритет Техническа помощ ще подпомага всички действия на Управляващия орган на ПКИП, необходими за ефективното, ефикасното и целесъобразното изпълнение на заложените цели и индикатори на програмата.

Управляващ орган на ПКИП:

Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в Министерство на иновациите и растежа

Информация за ПКИП:

Интернет сайт на програмата: <https://www.mig.government.bg>

Единен портал на ЕСИФ: <https://www.eufunds.bg>

Процедури за канюгамстване: <https://eumis2020.government.bg>

Програма НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ 2021-2027 г.

Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ (ПНИИДИТ) е насочена към ускорено икономическо развитие чрез инвестиции в развитието на научните изследвания, научната инфраструктура, иновациите и интелигентната индустрия и бързото навлизане на цифровите технологии в икономиката и обществото.

Програмата е ориентирана към постигане на целите на европейската Зелена сделка и Цел на политиката 1 на ЕС „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“ чрез следните специфични цели:

☞ **Специфична цел (i)** развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии;

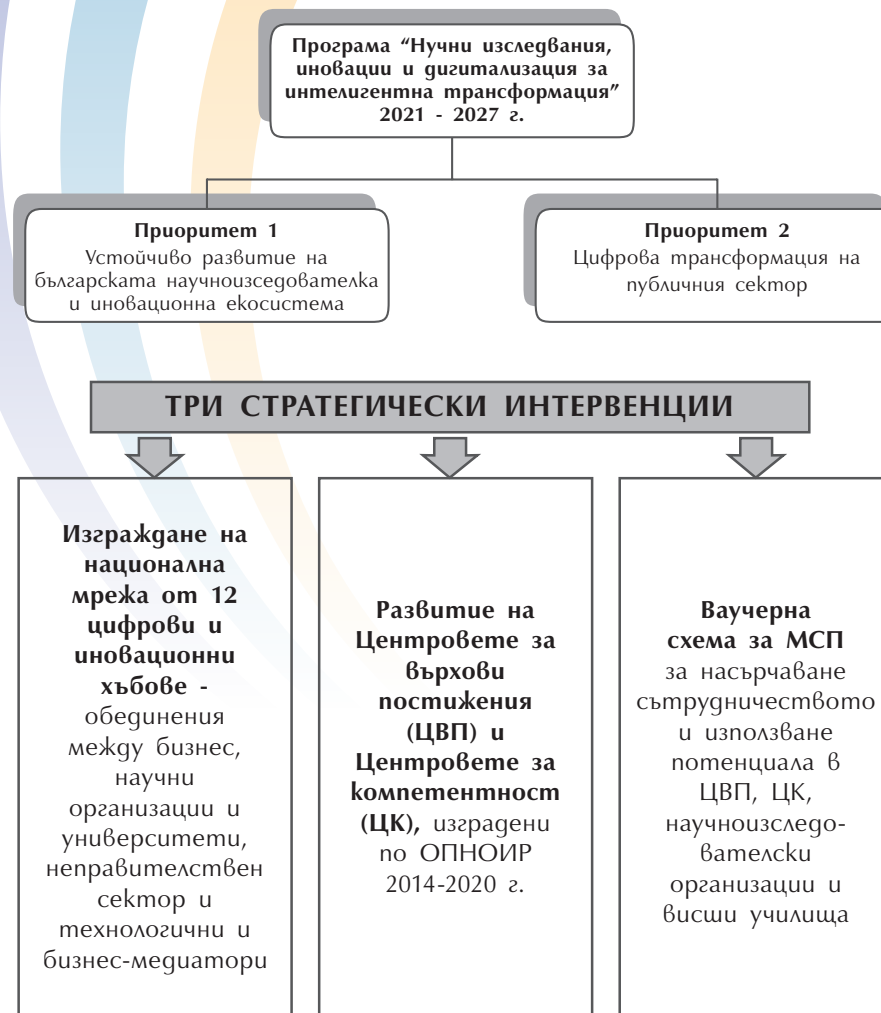
☞ **Специфична цел (ii)** усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, сдруженията, изследователските организации и публичните органи;

☞ **Специфична цел (iv)** развитие на умения за интелигентна специализация, индустриален преход и предприемачество.

Програмата се съфинансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и националния бюджет.

Общ бюджет на програмата: 1 093 446 112 евро, от които:
ЕФРР: 885 510 000 евро
Национално участие: 207 936 112 евро

Структура на програмата:

Приоритет 1 УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКАТА НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И ИНОВАЦИОННА ЕКОСИСТЕМА

Специфична цел 1: „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии“

Действията са групирани в четири приоритетни направления:

• **Приоритетно направление 1:** *Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации*

Основни групи дейности:

• Развитие и устойчивост на центрoвете за върхови постижения (ЦВП) и центрoвете за компетентност (ЦК), изградени по ОП НОИР (2014-2020 г.);

• Подкрепа за ограничен брой (до 2) инфраструктури от НПКНИ или техни обединения и Лабораторен комплекс към научно-технологичен парк „София Тех Парк“

• Подкрепа за ограничен брой научноизследователски проекти в тематичните области на ИСИС и целите за устойчиво развитие на ООН, с регионално значение за по-слабо развитите региони.

• **Приоритетно направление 2:** *Стимулиране на международното научно сътрудничество и участието в рамковите програми на ЕС*

Основни групи дейности:

• Повишаване на капацитета и развитие на човешкия капитал чрез международно сътрудничество, специализации в чуждестранни научни организации на учени в различен етап на научната кариера, програма за привличане на учени от чужбина в български научни организации;

• Допълващо финансиране за проекти *joint-teaming* на български организации в хоризонталната част „Разширяване на участието и укрепване на европейското научноизследователско пространство“ и финансиране на проекти, преминали праговете за оценка по „Хоризонт Европа“ – *Twinning* и *ERA Chairs*

• **Приоритетно направление 3:** *Трансфер на технологии и знания*

Основни групи дейности:

• Развитие на модел за трансфер на знания и технологии

• Иновативни грантове (ваучерна схема) за МСП за насърчаване на сътрудничеството с ЦВП, ЦК, обектите от НПКНИ и други научноизследователски организации и лаборатории.

• Пилотна схема *Smart Bulgaria/Bърза писта* за иновации

• Зелени и цифрови партньорства за интелигентна трансформация

• Програми за сътрудничество за иновации и трансфер на знания и технологии

• Програми за мобилност между индустрията, изследователски организации и висши училища

• Развитие на иновационни кълъстери

• Фонд за технологичен трансфер

• **Приоритетно направление 4:** *Интернационализация на иновациите в България и осигуряване на синергия с програми *Хоризонт Европа* и *Дигитална Европа**

Основни групи дейности:

• Подкрепа за Европейските цифрови иновационни

• Участие в Европейски партньорство

Целеви групи:

Центрове за върхови постижения, центрове за компетентност, изследователски организации, висши училища, предприятия, включително спин-оф компании и стартиращи компании, иновационни кълъстери, офиси за технологичен трансфер, ЕЦИХ, Фонд „Научни изследвания“, Министерство на образованието и науката, Патентно ведомство, София Тех парк, консорциуми, институции и ведомства, работещи в областта на научноизследователската и иновационна дейност, защитата на индустриалната и интелектуалната собственост.

Използване на териториални инструменти:

• Типовете дейности могат да включват подкрепа за развитие на иновационни кълъстери.

Използване на финансови инструменти:

❖ Планира се използването на дялови и квази-дялови инвестиции, както и възможност за комбинация на финансови инструменти с грант в т.ч. в рамките на една операция (грант за техническа помощ за ранни разработки (*proof-of-concept*; *minimal viable product*), пазарно тестване, подготовка на бизнес план и/или инвестиционен грант).

Специфична цел 2: *„Развитие на умения за интелигентна специализация, индустриален преход и предприемачество“*

Подкрепата ще се реализира в сътрудничество с научно-изследователските организации и висшите училища в Европа чрез:

- Bridge схеми за придобиване на нови, в т.ч. и специфични дигитални и технологични умения на персонала в бизнеси, чиито позиции могат да бъдат застрашени поради навлизането на новите технологии и компетентности;

- Подкрепа за индустриите за развитие на академии за умения съвместно с висшите училища и научните организации, развитие на акселераторски програми;

- Предвидените инвестиции са в координация и допълване с действията, свързани с развитието на капацитета на висшите училища, заложен в Програма „Образование“.

Целеви групи:

Научни организации и висши училища, МСП, иновационни клъстери, офиси и звена за технологичен трансфер, институции и ведомства, работещи в областта на научноизследователската и иновационна дейност.

Приоритет 2 ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР

Специфична цел: „Усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата, изследователските организации и публичните органи“

- **Приоритетно направление 1:** *Данните като ключов капитал на обществото*

Основни групи дейности:

- Изграждане на стратегическа, организационна и техническа рамка за управление и за оперативна съвместимост на данните

- Изграждане, укрепване и развитие на капацитет в областта на данните

- Изграждане на пространства на данни по стратегически сектори и области от обществен интерес, на технологични средства и решения за тяхното управление и функцио-

ниране, създаване и внедряване на инфраструктура за данни и за цифрови услуги, базирани на данни

- Разработване на единна веб-базирана платформа (one stop-shop) за достъп до данни и инструментариум за работа с тях в рамките на национална екосистема за данни

- Пилотно проектиране и внедряване на решения за обработка на данни и извличане на знание, включително модели, продукти и услуги чрез нови технологии и изкуствен интелект в публичния сектор

- Развитие на трансгранични услуги за използване и споделяне на данни и интеграция с облачни инфраструктури на европейско ниво, както и предоставяне на трансгранични цифрови услуги, базирани на оперативно съвместими данни

- Стратегически комуникации, разпространение, повишаване на осведомеността и изграждане на доверие чрез популяризиране на възможностите, нормативната рамка и потенциала за създаване и използване на данните с цел по-добро управление и за създаване на добавена стойност за икономиката и обществото, включително чрез събития, семинари, обучения и хакатони.

Приоритетно направление 2: *Киберсигурност*

Основни групи дейности:

- Изграждане на национална система за киберсигурност.

- Насърчаване и повишаване на доверието и сътрудничеството между партньорите в областта на киберсигурността на национално ниво.

- Укрепване на капацитета на Национални компетентни органи (НКО) и секторните екипи за реагиране при инциденти с компютърната сигурност към тях (СЕРИКС).

- Изграждане на киберсигурна среда за уязвими обществени и бизнес организации.

- Изграждане на система за киберзащита на споделените информационни ресурси.

- Повишаване на мрежовата и информационна сигурност (МИС) в инфраструктура на компетентни органи с цел защита на публичните услуги.

Целеви групи:

Структури на държавната администрация на всички нива

и нейните служители, в т.ч. МОН, НАОА, НАЦИД; представители на местната власт; НПО; научни организации; граждани; юридически лица, компетентни органи, работещи в областта на данните.

Действията по Приоритетно направление 2 ще бъдат реализирани чрез централизирани процедури на национално ниво.

Приоритет за техническа помощ

- Повишаване на капацитета на УО и междинните звена, свързан с планирането, управлението, изпълнението, наблюдението и контрола на ПНИИДИТ

- Укрепване на административния капацитет на бенефициентите и потенциалните бенефициенти по ПНИИДИТ

- Дейности за осигуряване на публичност и комуникация на ПНИИДИТ 2021-2027 г.

Управляващ орган на ПНИИДИТ:

Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в Министерство на иновациите и растежа

Изпълнението на Програмата ще се подпомага от **две междинни звена:**

- Изпълнителна агенция „Програма за образование“ към Министерството на образованието и науката: междинно звено по Приоритетно направление 1 „Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации“ и Приоритетно направление 2 „Стимулиране на международното научно сътрудничество и участието в рамковите програми на ЕС“ и

- Министерството на електронното управление – междинно звено по Приоритет 2.

Информация за ПНИИДИТ:

Интернет сайт на програмата:
<https://www.mig.government.bg>

Единен портал на ЕСИФ:
<https://www.eufunds.bg>

Процедури за кандидатстване:
<https://eumis2020.government.bg>

Програма ОКОЛНА СРЕДА 2021 – 2027 г.

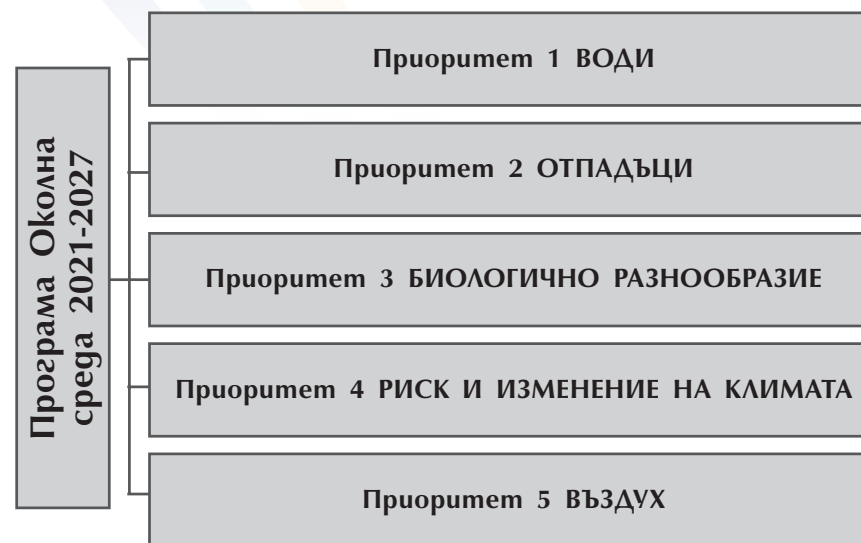
Съфинансирано от
Европейския съюз

Програмата е ориентирана към постигането на цел на политиката 2 „По-зелената, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“ и се финансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд (КФ).

Общ бюджет на програмата: 1 823 206 271 евро, от които:

- **ЕФРР: 1 171 798 777 евро**
- **КФ: 359 791 316 евро**
- **Национален принос: 291 616 178 евро**

Структура на програмата:

Приоритет 1: ВОДИ

Специфична цел: „Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите“

Допустими мерки:

- Инфраструктурни мерки за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, както и за водоснабдяване за Велико Търново, Габрово, Плевен, София-град, София-област, Търговище, Хасково и Добрич (консолидирани райони с Регионални прединвестиционни проучвания (РПИП), разработени по Оперативна програма „Околна среда“ 2014 – 2020 г.);

- Финализиране на инфраструктурни проекти за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, както и за водоснабдяване, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;

- Разработване на РПИП за бъдещо финансиране за ново-консолидирани райони Благоевград, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Разград - след консолидиране на последните 6 области в страната;

- Подкрепа за разработване Планове за управление на речните басейни - оценки, набиране на данни и др.;

- Мерки по отношение мониторинг и оценка на качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване във връзка с Директивата за питейни води.

Планираните инвестиции през 2021-2027 г. съответстват на регионалния подход, като изпълнението им е на принципа „една община ВиК територия (консолидиран район) – един консолидиран ВиК оператор – едно Регионално прединвестиционно проучване – един проект“.

Целеви групи:

Лица, със задължения съгласно Закона за опазване на околната среда, Закона за водите и Закона за регулиране на канализационните и водоснабдителните услуги за изпълнение на допустимите дейности;

Финансови посредници в случаите на предоставяне на финансови инструменти;

Населението в агломерации над 10 000 екв.ж., населението и бизнеса в страната.

Използване на финансови инструменти:

- ❖ Планира се използването на комбинация от безвъзмездно и дългово финансиране в две отделни операции.

Приоритет 2: ОТПАДЪЦИ

Специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“

Допустими мерки:

- Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци – за регионални сдружения за управление на отпадъците (РСУО) съгласно Приложение № 8 на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г.;

- Мерки за изграждане на системи/ центрове за разделно събиране и подготовка за повторна употреба и поправка;

- Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране на разделно събрани отпадъци;

- Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България;

- Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.

Целеви групи:

Бизнес, юридически лица с нестопанска цел, общините, включително обединени в Регионални сдружения за управление на отпадъците.

Допустими мерки чрез териториални инструменти:

- Чрез прилагане на подхода за ИТИ: изграждане на системи/центрове за разделно събиране и подготовка за повторна употреба и поправка;

- Чрез прилагане на подхода за ВОМР: информационни и разяснителни кампании относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика дейности.

Допустими мерки чрез финансови инструменти:

- Рециклиране на отпадъци (в комбинация с разделно

събиране и предварително третиране на разделно събрани отпадъци) - 100% ФИ;

- Подкрепа за собствен принос при проекти, финансирани с безвъзмездна финансова помощ (БФП).

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване (ЕФРР)“

Допустими мерки:

- Рекултивация на депа и/или осигуряване на безопасност на съществуващи депа без увеличаване на техния капацитет.

Конкретните целеви територии са общинските депа с изчерпан капацитет на територията на цялата страна. В НПУО 2021-2028 са анализирани и идентифицирани депата / клетките на депата за битови отпадъци, които са запълнени и трябва да бъдат закрити.

Предоставяната подкрепа е само за техническа рекултивация на депа/клетки от депа за битови отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания.

Целеви групи:

Основните целеви групи са населението на Република България, както и общините - собственици на депа за битови отпадъци.

Приоритет 3: БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“

Допустими мерки в НАТУРА 2000:

- Мерки, свързани с развитие на мрежата Natura 2000 - разработване на планове за управление; разработване на планове за действие за видовете; изграждане на капацитет на

заинтересованите страни за прилагане на консервационни мерки;

- Подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове – възстановяване на хидрологичния режим; разчистване на остатъци от изоставена антропогенна инфраструктура; възстановяване на влажни зони с поддържане на подходящ воден режим; възстановяване на бивши гнездовища; премахване на инвазивни чужди видове; ограничаване на паша; реинтродукция на видове в потенциални местообитания; поставяне на електропастири; възстановяване на нарушени терени; закупуване на земи; обезопасяване на електропроводи и др.

Допустими мерки извън НАТУРА 2000:

- Опазване/ възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие извън Natura 2000 – изпълнение на мерки от Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020-2024 г., мерки от планове за управление на защитени територии и планове за действие за видове;

Целеви групи:

Институциите, отговорни за формиране, прилагане и изпълнение на политиката в областта на Natura 2000 и за подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания, местни власти, юридически лица със стопанска и с нестопанска цел, местни инициативни групи, научно-академичната общност, собственици и ползватели на земи.

Допустими мерки чрез териториални инструменти:

- Допустими мерки чрез прилагане на подхода за ИТИ: подкрепа за зоопаркове (спасителни центрове, вивариуми, ботанически градини, дендрарии и др. за размножаване и отглеждане на застрашени/защитени видове);

- Допустими мерки чрез прилагане на подхода за ВОРП: подкрепа за информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни, свързани с мерките в/извън Natura 2000.

Приоритет 4: РИСК И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА

Специфична цел: „Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи“

Допустими мерки:

- Мерки за превенция и управление на риска от наводнения и засушаване (фокус върху екологосъобразните мерки, ако е приложимо, в комбинация със сива инфраструктура);

- Анализи на риска, мониторинг и прилагане на мерки за превенция и защита при неблагоприятни геодинамични процеси – свлачища, срутища, ерозии, абразии (в т.ч. екологосъобразна инфраструктура и в комбинация със сива инфраструктура);

- Мерки, насочени към повишаване готовността на населението за адекватна реакция и подобряване устойчивостта чрез осигуряване на наземен капацитет за борба с горските пожари;

- Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране; разработване на цифрови модели, анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения, напр.:

- о По-нататъшно развитие и завършване на Националната система за управление на водите в реално време за останалите 12 основни реки;

- о Разширяване на обхвата на Системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на областно ниво (NUTS 3) за територията на страната и др.;

- о Изпълнение на проучвания, анализи, цифрови модели, прогнози и оценки, вкл. във връзка с изготвяне на План за управление на риска от наводнения (ПУРН) за периода 2028-2033 г.

Целеви групи:

Общини, регионални администрации (областни администрации), Агенция „Пътна инфраструктура“, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, структури

на/в МОСВ, Националният институт по метеорология и хидрология, структури на/в Министерство на вътрешните работи и други.

Допустими мерки чрез териториални инструменти:

Допустими мерки чрез прилагане на подхода за ИТИ:

- Мерки за превенция и управление на риска от неблагоприятни геодинамични процеси;
- Превенция и управление на риска от наводнения и засушаване (екологосъобразните мерки, ако е приложимо, в комбинация със сива инфраструктура).

Приоритет 5: ВЪЗДУХ

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“

Допустими мерки:

- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление –поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво (въглища и дърва) с екологични алтернативи (приоритетно в енергийно ефективни жилища) в 21 общини; малка пилотна процедура за насърчаване използването на ВЕИ, зелен водород и други иновативни алтернативи;

- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта – въвеждане на зони с ниски емисии в София и Пловдив;

- Мерки за справяне с вторичното разпрашаване – зелена инфраструктура в градска среда в осем общини;

- Подобряване на мониторинга на качеството на атмосферния въздух (КАВ), нагряждане на Националната система за наблюдение на КАВ в реално време и Информационната система за докладване на данни за КАВ;

- Разработване/актуализация на стратегически/ програмни/ планови/ аналитични документи във връзка с КАВ, извършване на научни проучвания, прогнозиране, моделиране;

- Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух.

Фокус на интервенциите са общините с нарушено качество на въздуха, като основен приоритет са тези, които имат регистрирани превишения на среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ, отчетени в периода 2017-2021 г. и с действаща общинска програма за КАВ. (Асеновград, Благоевград, Бургас, Димитровград, Горна Оряховица, Хасково, Кърджали, Ловеч, Монтана, Несебър, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Русе, Шумен, Смолян, София, Велико Търново, Видин и Враца).

Целеви групи:

Потенциални допустими бенефициенти са общини, ИАОС, Асоциацията на еколозите от общините в България (за обучителни и информационно-образователни мерки; създаване на мрежа от експерти в областта на качеството на въздуха), структури на Министерството на околната среда и водите.

Допустими мерки чрез териториални инструменти:

- Като приложими са идентифицирани зелени мерки в градска среда, вкл. изграждане на „зелени пояси/зони“ на територията на общини с нарушено КАВ, в допълняемост и демаркация с мерки, финансирани по Програма „Развитие на регионите“.

Приоритет за техническа помощ

Допустимите дейности са свързани с подобряване капацитета на (потенциални) бенефициенти, заинтересовани страни и Управляващия орган, успешно управление и администриране на програмата, постигане на ефективна система за изпълнение, ефективна и ефикасна комуникация, видимост и прозрачност.

Управляващ орган на ПОС:

Главна дирекция Оперативна програма „Околна среда“ в Министерство на околната среда и водите

Информация за ПОС:

Интернет сайт на програмата:

<https://www.eufunds.bg/bg/opos>

Единен портал на ЕСИФ:

<https://www.eufunds.bg>

Процедури за кандидатстване:

<https://eumis2020.government.bg>

Програма ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ 2021 – 2027 г.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Програма „Транспортно свързаност“ (ПТС) е ориентирана към следните цели на политиката:

- ☑ Цел на политиката 3 „По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността“ със специфична цел: 3.1 „Развитие на устойчива на изменението на климата, интелигентна, сигурна, стабилна и интермодална TEN-T“.
- ☑ Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност“ със специфична цел: 2.8 „Насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност като част от прехода към икономика с нулеви нетни въглеродни емисии“.

Програмата се финансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд (КФ).

Общ бюджет на програмата: 1 901 163 532 евро, от които:

- ЕФРР: 734 610 000 евро
- КФ: 881 379 000 евро
- Национален принос: 285 174 532 евро

Средствата по ПТС ще бъдат използвани основно за развитие на **железопътната и пътната инфраструктура** по TEN-T, за внедряване на **интелигентни транспортни системи**, както и за насърчаване на **интермодалността** и изграждане на **инфраструктура за алтернативни горива** по направления на републиканската пълна мрежа и в пристанищата за обществен транспорт.

Приоритет 1: РАЗВИТИЕ НА ЖЕЛЕЗОПЪТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА ПО „ОСНОВНАТА“ И „ШИРОКООБХВАТНАТА“ ТРАНСЕВРОПЕЙСКА ТРАНСПОРТНА МРЕЖА

Специфична цел: „Развитие на устойчива на изменение-то на климата, интелигентна, сигурна, стабилна и интермодална TEN-T“

Примерни допустими дейности: изграждане, модернизация, рехабилитация, електрификация и внедряване на сигнализация и телекомуникации на железопътни участъци и мерки за техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката на инвестиционни проекти за развитие на железопътната инфраструктура по TEN-T.

Планирано е изпълнение на следните стратегически проекти:

1. Модернизация на железопътната линия София - Пловдив: жп участък Елин Пелин-Костенец, фаза 2
2. Модернизацията на ж.п. линията София – Драгоман – Сръбска граница: жп участък Волюяк - Драгоман, фаза 2
3. Модернизация на ж.п. линия София – Перник – Радомир, участък Перник – Радомир
4. Изграждане на жп връзка между България и Северна Македония
5. Доизграждане на съоръженията по жп линия Карнобат-Синдел
6. Модернизация на ж.п. линия София – Перник – Радомир, участък София – Перник
7. Внедряване на ERTMS, ниво 2 по линии, извън горепосочените

Допустим бенефициент:

- ДП Национална компания „Железопътна инфраструктура“.

Приоритет 2: РАЗВИТИЕ НА ПЪТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА ПО „ОСНОВНАТА“ ТРАНСЕВРОПЕЙСКА ТРАНСПОРТНА МРЕЖА И ПЪТНИ ВРЪЗКИ

Специфична цел: „Развитие на устойчива на изменение-то на климата, интелигентна, сигурна, стабилна и интермодална TEN-T“ (ЕФРР)

Примерни допустими дейности (ЕФРР): изграждане и модер-

низация на участъци от пътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа, подобряване на свързаността и достъпността до Трансевропейската транспортна мрежа и важни икономически центрове (обекти на транспортната инфраструктура, индустриални зони и др.), посредством строителство, реконструкция и рехабилитация на пътни връзки и техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката за инвестиционни проекти за развитие на пътната инфраструктура по Трансевропейската транспортна мрежа и на пътните връзки.

Предвижда се завършване на основните направления, в които вече е инвестирано в предходните програмни периоди, което ще осигури по-добра свързаност на транспортната мрежа и подобряване на връзките със съседните страни.

Планирано е изпълнение на следните стратегически проекти:

1. Обход на град Габрово, включително тунел под връх Шипка
2. Изграждане на АМ „Русе – Велико Търново“

Специфична цел: „Развитие на устойчива на изменение-то на климата, интелигентна, сигурна, стабилна и интермодална TEN-T“ (КФ:)

Планирано е изпълнение на следния стратегически проект:

- Автомагистрала „Струма“, лот 3.2

Реализацията на проект АМ „Струма“, Лот 3.2 е разделен на 2 етапа. Първият етап (подготвителни дейности, изпълнение на мерки за смекчаване на негативното въздействие върху околната среда и за повишаване на безопасността) се предвижда да бъде изпълнен в програмен период 2014-2020 г. Вторият етап, който ще осигури цялостното завършване на проекта, е в обхвата на настоящата програма.

Допустим бенефициент:

- Агенция „Пътна инфраструктура“

Приоритет 3: ПОДОБРЯВАНЕ НА ИНТЕРМОДАЛНОСТТА, ИНОВАЦИИ, МОДЕРНИЗИРАНИ СИСТЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ТРАФИКА, ПОДОБРЯВАНЕ НА СИГУРНОСТТА И БЕЗОПАСНОСТТА НА ТРАНСПОРТА

Специфична цел: „Развитие на устойчива на изменение-то на климата, интелигентна, сигурна, стабилна и интермодална TEN-T“ (ЕФРР)

Примерни допустими дейности по ЕФРР: модернизация на терминали и пристанищни съоръжения за натоварване и претоварване, реконструкция на пристанища за обществен транспорт, електрификация и внедряване на сигнализация и телекомуникации, развитие на жп възли, доставка на мултифункционални плавателни съдове, мерки за ТП за проектите.

Планирано е изпълнение на следните стратегически проекти:

1. Развитие и разширение на пристанище Лом с цел създаване на условия за изграждане на мултимодален терминал
2. Развитие и разширение на пристанище Варна/ново кейово място/ за извършване на мултимодални операции
3. Реконструкция на пристанища с национално значение – изграждане на съоръжения против заливания на терминал Русе-запад, реконструкция на терминал Лом, реконструкция на пристанищни съоръжения за баластни операции
4. Грантова схема с интензитет до 50% за подпомагане на интермодални оператори
5. Развитие на жп възел Горна Оряховица, жп възел Русе и жп възел Варна
6. Доставка на допълнителни мултифункционални плавателни съдове и съоръжения, чрез които ще се допринесе за подобряване на условията за корабоплаване по р. Дунава и ще се предоставят необходимите данни и информация за адекватна намеса в периоди на ниски води за обезпечаване на необходимите за корабоплаването дълбочини, както и за подобряване на навигационно-пътевата обстановка, респ. повишаване на безопасността в реката
7. Изграждане на инфраструктура за алтернативни горива по републиканската пътна мрежа и в пристанищата за обществен транспорт с национално значение. Планирано е изграждане на зарядни пулове за автомобили по широкообхватната TEN-T мрежа, като за леки автомобили се разполагат на максимално разстояние 60 км, а за тежкотоварните на 100 км.

Допустими бенефициенти:

- ДП Национална компания „Железопътна инфраструктура“
- Агенция „Пътна инфраструктура“

- ДП „Пристанищна инфраструктура“
- По схемата за подпомагане на интермодални оператори – жп превозвачи; оператори на интермодални терминали; логистични и спедиторски компании; оператори на летища; пристанищни оператори; други компании с интерес да развият интермодален транспорт.
- Частни оператори по схема за изграждане на инфраструктура за алтернативни горива.

Планирано използване на финансови инструменти:

- Изпълнението на проектите се планира да бъде осигурено посредством БФП, а когато е приложимо финансирането ще бъде комбинирано и допълнено с ФИ и частни средства.

Специфична цел: „Развитие на устойчива на изменение-то на климата, интелигентна, сигурна, стабилна и интермодална TEN-T“ (КФ)

Примерни допустими дейности по КФ:

- Изграждане и реконструкция на гарови комплекси по протежение на главните железопътни линии, развитие на информационни системи в транспорта, надграждащи съществуващите системи и системите в процес на изграждане, модернизация и изграждане на съоръжения за повишаване на безопасността на транспорта, мерки за техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката на проектите.

Планирано е изпълнение на следните стратегически проекти:

1. Модернизация на ключови жп гарии по жп линията София – Перник – Радомир;
2. Модернизация на ключови жп гарии и изграждане на нови по жп линията София – сръбска граница.

- Планирани са мерки за пътна безопасност по TEN-T мрежата. Усилията ще бъдат насочени както към осигуряване на добри условия за движение чрез подобряване на съществуващата инфраструктура, така и към надграждане на елементите, определящи пътната безопасност.

Допустими бенефициенти:

- ДП Национална компания „Железопътна инфраструктура“
- Агенция „Пътна инфраструктура“

Приоритет 4: ИНТЕРМОДАЛНОСТ В ГРАДСКА СРЕДА

Специфична цел: „Насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност като част от прехода към икономика с нулеви нетни въглеродни емисии“

Примерни допустими дейности: изграждане на железопътни връзки към летища в градски условия, мерки за техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката на проектите, включително за градска железница в Пловдив.

Планирано е изпълнение на следните стратегически проекти:

1. Изграждане на железопътни връзки към летище Пловдив и летище Бургас

Допустими бенефициенти:

- ДП Национална компания “Железопътна инфраструктура”

Приоритет за техническа помощ

Предвидените дейности имат за цел да допринесат за постигане на специфичните цели на програмата, както и да осигурят устойчивост на административния капацитет на Управляващия орган, бенефициентите, социалните партньори и организации на гражданското общество, участващи в състава на Комитета за наблюдение на ПТС.

Управляващ орган на ПТС:

Дирекция „Координация на програми и проекти“ на Министерството на транспорта и съобщенията

Информация за ПТС:

Интернет сайт на програмата:

<https://www.eufunds.bg/bg/optti>

Единен портал на ЕСИФ:

<https://www.eufunds.bg>

Процедури за кандидатстване:

<https://eumis2020.government.bg>